Тернопільська обласна військова адміністрація
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка
Кафедра іноземних мов і методик їх навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
_____ М.Б. Боднар
«31» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИРОБНИЧА (ПЕДГОГІЧНА) ПРАКТИКА

рівень вищої освіти **другий (магістерський)**
галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**
спеціальність **014 Середня освіта (Німецька мова і література)**
освітньо-професійна програма **Середня освіта (Мова і література) (німецька)**

Кременець – 2022 рік

Яценюк Н.І. Робоча навчальна програма з ОК «Виробнича (педагогічна) практика» [для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Німецька мова і література) за освітньо-професійною програмамою другого (магістерського) рівня вищої освіти «Середня освіта (Мова і література) (німецька)»]. Кременець, 2022 р. 38 с.

Розробник: Яценюк Надія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри іноземних мов і методик їх навчання.
Протокол № 1 від 31 серпня 2022 року.

В.о. завідувача кафедри Кучер В.В.

© Н. І. Яценюк, 2022 р.
© КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 18</td><td>Галузь знань:
01 Освіта / Педагогіка</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Модулів – 2</td><td rowspan="4">Спеціальність:
014 Середня освіта (Німецька мова і література)</td><td colspan="2">Курс</td></tr>
<tr><td colspan="2">1-й, 2-й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Змістових модулів – 4</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td colspan="2">2-й, 3-й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 540</td><td rowspan="3">Освітньо-професійна програма підготовки
магістра</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td colspan="2">540 год.</td></tr>
<tr><td>Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – -; самостійної роботи студента – 540</td><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

Мета, зміст і завдання педагогічної практики магістрантів

Мета педагогічної практики

У професійному становленні вчителя іноземної мови вирішальна роль належить педагогічній практиці. Вона поєднує теоретичну підготовку магістрантів з їх практичною діяльністю у школі.

Метою педагогічної практики є:

– оволодіння магістрантами сучасними методами, формами та засобами навчання іноземної мови;

– формування у магістрантів необхідних професійно-педагогічних навичок та умінь для вирішення практичних завдань в умовах реального навчально- виховного процесу у школі;

– виховання у магістрантів потреби постійного удосконалення педагогічної майстерності;

– розвиток у магістрантів творчої ініціативи та конкретних дослідницьких умінь у професійній діяльності вчителя школи.

Завдання педагогічної практики

Основними завданнями педагогічної практики є:

– формування та розвиток професійно-педагогічних навичок та умінь вчителя іноземних мов;

– формування у магістрантів навичок та умінь проведення науково-дослідницької роботи з психолого-педагогічних та методичних проблем;

– створення умов для професійної адаптації магістрантів, залучення їх до активної діяльності як вчителів;

– розвиток у магістрантів практичних умінь здійснювати виховну роботу серед учнівської молоді;

– оволодіння магістрантами комунікативними вміннями, необхідними для спілкування з учнями та вчителями;

– вироблення у майбутніх вчителів навичок самостійності у підготовці та проведенні різних форм навчально-виховної роботи зі студентами та особистої відповідальності за якість та ефективність цієї роботи;

– вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності.

Педагогічна практика спрямована на формування у магістрантів таких

професійних компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК1.	*Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу*. Здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати, виявляти педагогічні проблеми і виробляти рішення щодо їх усунення. Набуття гнучкого способу мислення, який надає можливість розуміти проблеми й задачі та використовувати потрібну інформацію й методологію для їх обґрунтованого вирішення
ЗК2.	*Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.* Здатність до самостійного вивчення нових методів і форм роботи та використання новітніх педагогічних технологій у практичній діяльності, підвищення професійної майстерності
ЗК3.	*Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел*, володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій у педагогічній діяльності
ЗК4.	*Здатність до* утвердження гуманістичних ідеалів, демократичних цінностей, мовного і культурного багатства України й інших країн; поцінування й повага до кроскультурного соціуму; здатність працювати в міжнародному інформаційному контенті.
ЗК5.	*Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.* Здатність до самостійного вивчення нових методів дослідження, до зміни наукового та науково-педагогічного профілю професійної діяльності, провадження дослідницької та інноваційної діяльності.
ЗК6.	*Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово*. Включає комунікаційні навички, включно із здатністю спілкуватися у сфері професійної діяльності.
ЗК7.	*Здатність до використання іноземних мов у професійній діяльності*. Використання іноземної мови в обсязі тематики, зумовленої професійними проблемами. Застосовувати в різних ситуаціях знання іноземної мови.
ЗК8.	*Здатність до відповідальності за розвиток професійного знання і практик*, оцінку стратегічного розвитку команди, володіння навичками міжособистісної взаємодії при вирішенні професійних завдань.

ЗК9.	*Здатність до* прокладання й реалізація власної траєкторії навчання протягом життя; здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу, самостійного оволодіння новими знаннями.
ЗК10.	*Здатність планувати та управляти часом*. Здатність до моделювання змісту навчання, форм і методів викладання навчальних курсів з урахуванням їх місця і ролі в загальній програмі підготовки, взаємозв'язку з іншими дисциплінами і майбутньою професійною діяльністю фахівців.
ЗК11.	*Здатність до ефективного етичного спілкування із суб'єктами взаємодії та в колективі* (групі). Дотримання етичних принципів, здатність цінувати різноманіття та мультикультурність учасників навчального процесу.
ЗК12.	*Здатність обмірковувати й оцінювати власну роботу.* Розвиток сучасних пізнавальних навичок, пов'язаних з розвитком знань і творчістю.

Фахові компетентності:

СК1.	Здатність до аналізу, співставлення, порівняння педагогічних явищ, формування сучасного педагогічного мислення щодо входження системи вищої освіти України в європейський простір вищої освіти
СК2.	Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички застосування комунікативних технологій, ораторського мистецтва та риторичної комунікації для здійснення ділових комунікацій англійською мовою у професійній сфері
СК3.	Здатність здійснювати ефективну організацію навчально-виховного процесу у закладі освіти, моделювання діяльності фахівця-філолога, цілеспрямовану діяльність із проєктування педагогічного процесу та окремих його складових відповідно до цілей, задач середньої освіти та розробки нормативної, організаційної і навчально-методичної документації
СК4.	Знання сучасних методологічних засад предметної спеціалізації, теорії та історії іноземної мови, дисциплін за вибором із мовознавчих питань
СК6.	Здатність володіти методикою аналізу навчально-виховної діяльності у ЗЗСО, проведення педагогічної діагностики та моніторингу якості освіти та розробляти методичні матеріали, що використовуються учнями старшої школи у навчальному процесі
СК7.	Здатність продовжувати навчання та здійснювати професійну діяльність в іншомовному оточенні, ефективно застосовувати комунікативні технології в спілкуванні з різними суб'єктами взаємодії, застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховуючи власні інтереси та потреби інших
СК8.	Уміння застосовувати сучасні методики й освітні технології викладання іноземної мови (зокрема інформаційні) для забезпечення якості навчально-виховного процесу в ЗЗСО на підставі особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів
СК10.	Володіння іноземною мовою на рівні не нижче С1, дотримання сучасних мовних норм іноземної мови, опанування різних видів мовленнєвої діяльності, формування мотиваційного контексту для продуктивного вивчення іноземної мови, утвердження ролі іноземної мови як засобу міжкультурної комунікації, здатність адекватно використовувати мовленнєві одиниці, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі професійної і міжособистісної комунікації, володіння різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних і соціокультурних контекстах

СК11.	вивченні й викладанні іноземної мови на підставі вітчизняного й міжнародного досвіду, здатність до розроблення навчально-методичних матеріалів для проведення занять (зокрема в інтерактивному режимі), трансфер сучасних наукових досягнень у ЗЗСО, практику навчання іноземної мови.
СК12.	Компетентність у ряді викладацьких стратегій і розуміння їх теоретичних та практичних основ, здатність створювати умови для переносу лінгвістичних знань та навчального досвіду у вивченні іноземної мови, розвивати мовну увагу, виявляти подібності й відмінності в різних мовах, володіння методиками білінгвального та інтегрованого навчання мови і фахового змісту, основами дидактики багатомовності, методикою паралельного вивчення споріднених мов
СК13.	Здатність до критичного аналізу власної педагогічної діяльності, обмін досвідом професійної діяльності, уміння діагностувати й коригувати власну професійну діяльність, оцінювати педагогічний досвід у галузі викладання іноземної мови (вітчизняний, закордонний) з метою професійної саморегуляції та свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі
СК14.	Вільне володіння українською мовою, демонстрування її ресурсів, стильового багатства, вагомої суспільної ролі в державі
СК15.	Володіння засобами організації мовного матеріалу у зв'язний текст; здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, здатність аналізувати й інтерпретувати мовні процеси, зіставляти інформацію
СК16.	Володіння навичками публічного мовлення, аргументації, ведення дискусії і наукової полеміки; здатність творчо й критично осмислювати філологічну інформацію для вирішення теоретичних і практичних завдань у сфері професійної діяльності, вміння здійснювати науковий пошук (зокрема з допомогою цифрових технологій)
	соціально-економічних та професійно орієнтованих дисциплін при розв'язанні соціально-професійних завдань, обирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання.
ПРН9.	організовувати навчальну діяльність учнів, керувати нею й

	оцінювати її результати з метою набуття практичних навичок майбутньої професійної діяльності
ПРН10.	демонструвати детальні знання спеціально вибраної галузі (відповідно до обраної спеціальності та спеціалізації) шляхом говоріння, читання, вивчення та звітування про зміст важливих праць на обрану тематику
ПРН11.	знати мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку іноземної та української мов, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс сучасності
ПРН12.	володіти методами науково-педагогічних досліджень, навичками проведення діагностичних вимірів з метою їх ефективного використання у вивченні особистості учасників навчального процесу з метою створення позитивного психологічного клімату
ПРН13.	планувати, проєктувати, конструювати, організовувати й аналізувати свою педагогічну діяльність на основі засвоєних знань, умінь а навиків із професійно-орієнтованих дисциплін
ПРН14.	застосовувати сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості навчально-виховного процесу в ЗЗСО
ПРН15.	зрозуміло доносити власні висновки, знання та їх обґрунтування до осіб, які навчаються, користуючись основними поняттями та термінами професійно-орієнтованих дисциплін з обраної спеціальності та спеціалізації
ПРН16.	формувати комунікаційну стратегію з суб'єктами взаємодії з дотриманням етичних норм, застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховуючи власні інтереси і потреби інших, використовувати ефективні стратегії спілкування залежно від ситуації
ПРН17.	виявляти готовність приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування майбутніх наслідків на основі отриманих професійних знань
ПРН18.	визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення, виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності, застосовувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних практичних задач
ПРН19.	виявляти відповідальність за розвиток професійного знання і практичних навиків, здатність оцінювати важливість матеріалу

	для конкретної освітньо-професійної цілі, включаючи ситуації невизначеності вимог і умов
ПРН20.	виявляти знання про іноземну мову в контексті глобалізаційних процесів
ПРН21.	організовувати та коректувати діяльність учнів в процесі та за результатами проходження виробничої (педагогічної) практики в ЗЗСО
ПРН22.	здатність до самостійного та автономного навчання упродовж життя, розвиток мотивів самоактуалізації у сфері професійної діяльності, уміння застосовувати творчі здібності, які характеризують готовність до створення принципово нових ідей

- забезпечення навчально-виховного процесу у школі та вищих навчальних закладах, що передбачає застосування певних теорій і методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти;
- здатність до пошуку, оброблення й аналізу різних видів інформації;
- навички використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність вільно спілкуватися державною та іноземною мовами, застосовувати в різних ситуаціях знання мови (рідної, іноземної).
- здатність швидко адаптуватися відповідно до викликів сучасного суспільства, ефективно діяти в новій ситуації, застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- здатність діяти на основі етичних норм (міркувань, мотивів);
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти самостійну ініціативу, творчий підхід до розв'язання освітніх завдань;
- здатність самостійно осмислювати світоглядні теорії й принципи в навчанні та професійній діяльності;
- здатність вносити корективи в стратегію особистісних досягнень у професійно-педагогічній кар'єрі;
- здатність демонструвати визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань та взятих обов'язків.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- знання сучасних методологічних засад предметної спеціалізації, теорії та історії іноземної мови, дисциплін за вибором із мовознавчих та літературознавчих питань;

- уміння застосовувати сучасні методики й освітні технології викладання іноземної мови (зокрема інформаційні) для забезпечення якості навчально-виховного процесу у школі та вищих навчальних закладах;

- здатність визначати й реалізувати ефективні підходи (методи) у вивченні й викладанні іноземної мови на підставі вітчизняного й міжнародного досвіду;

- здатність до розроблення навчально-методичних матеріалів для проведення занять (зокрема в інтерактивному режимі);

- трансфер сучасних наукових досягнень у школу, практику навчання іноземної мови;

- здатність реалізовувати управлінські функції (аналіз, прогнозування, організація, контроль, самоконтроль у процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів діяльності);

- вільне володіння українською мовою, демонстрування її ресурсів, стильового багатства, вагомої суспільної ролі в державі;

- володіння іноземною мовою на рівні не нижче С1, дотримання сучасних мовних норм (іноземної мови), опанування різних видів мовленнєвої діяльності, формування мотиваційного контексту для продуктивного вивчення іноземної мови, утвердження ролі іноземної мови як засобу міжкультурної комунікації;

- здатність адекватно використовувати мовленнєві одиниці, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі професійної і міжособистісної комунікації, володіння різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах;

- володіння засобами організації мовного матеріалу у зв'язний текст;

- здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах;

- уміння застосовувати методи діагностування й контролю досягнень учнів та студентів;

- уміння створити рівноправний і психологічно позитивний клімат для ефективного навчання учнів та студентів;

- організація ефективної комунікації між учасниками освітнього процесу;

- дотримання етичних норм у професійній діяльності й впровадження їх в освітній простір та суспільство;

- відповідальність за забезпечення охорони життя й здоров'я учнів та студентів у навчально-виховному процесі та позааудиторній діяльності;

Програмні результати навчання. Після завершення курсу студент повинен:

* вести навчальну роботу; визначати ступінь і глибину засвоєння навчального програмного матеріалу, прищеплювати учням та студентам навички самостійного опанування й поповнення знань;

* користуватися різноманітними методами і формами навчання, прогресивними прийомами керівництва навчально-виховною діяльністю учнівських та студентських колективів;

* вивчати, аналізувати та впроваджувати передовий педагогічний досвід в галузі іноземної мови в практику роботи школи та коледжу;

* використовувати новітні освітні технології, програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання, створювати блоги, флеш-анімації, презентації, буклети для ефективного навчання іноземній мові учнів та студентів;

* демонструвати глибокі знання з методик та технологій навчання в ЗЗСО та коледжах;

* дотримуватися публічної етичної поведінки.

3. Програми педагогічної практики

Змістовий модуль 1. Підготовка до педагогічної практики

Тема 1. Участь у настановчій конференції.

Тема 2. Знайомство зі школою, класом, документацією.

Тема 3. Знайомство з внутрішнім розпорядком школи.

Тема 4. Підбір методичної літератури.

Тема 5. Знайомство з оформленням і веденням класного журналу, щоденниками учнів.

Змістовий модуль 2. Навчальна робота

Тема 6. Знайомство з календарним та поурочним плануванням.

Тема 7. Спостереження уроків вчителів-предметників.

Тема 8. Написання конспектів уроків.

Тема 9. Проведення уроків згідно розкладу.

Тема 10. Участь у методичних об’єднаннях вчителів по фаху.

Змістовий модуль 3. Виховна робота

Тема 11. Проведення бесід з учнями, батьками на педагогічні теми.

Тема 12. Проведення виховних годин, екскурсій.

Тема 13. Проведення позакласних заходів.

Тема 14. Участь у класних та загальношкільних батьківських зборах.

Змістовий модуль 4. Підсумки практики

Тема 15. Написання звіту про проходження педагогічної практики.

Тема 16. Оформлення документації педагогічної практики.

Тема 17. Участь у роботі педагогічної ради школи.

Тема 18. Участь у підсумковій конференції.

Зміст педагогічної практики

З урахуванням мети і завдань педагогічної практики та рівня психолого-педагогічної й методичної підготовки магістрантів на педагогічну практику відводиться чотири тижні у II триместрі та 6 тижнів у III. Тут передбачено формування професійно-педагогічних, методичних та науково-дослідницьких умінь, а саме – оволодіння системою професійних умінь у процесі проведення навчально-виховної та дослідницької роботи з німецької мови у школі або коледжі.

Для проведення навчально-виховної роботи кожен магістрант закріплюється за вчителем і проходить педпрактику в класах, що входять до навантаження цього вчителя. Керівництво практикою з навчальної, виховної та науково-дослідницької роботи здійснюють викладачі кафедри іноземних мов та методик їх навчання.

Педагогічна практика магістрантів передбачає:

– ознайомлення магістрантів з особливостями організації навчально-виховного процесу у ЗЗСО (ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо);

– ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (типові та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації);

– відвідування та аналіз занять вчителів та магістрантів- практикантів;

– планування власної навчальної діяльності, підготовку до занять;

– проведення практичних занять з німецької мови за розкладом у закріплених класах;

– проведення науково-дослідницької роботи;

– участь магістрантів у педагогічних нарадах вчителів, методичних секцій, у роботі семінарів вчителів тощо.

До змісту практичної діяльності магістранта-практиканта як **вчителя іноземної мови** входить:

а) навчально-виховна робота:

– складання планів серії занять;

– проведення занять за складеним планом;

– відвідування занять вчителів та магістрантів-практикантів;

– проведення методичного аналізу відвіданих практичних занять;

– виготовлення роздавального дидактичного матеріалу;

– перевірка письмових робіт учнів;

– проведення консультацій для учнів;

б) позааудиторна робота з іноземної мови:

– підготовка і проведення одного позааудиторного заходу іноземною мовою

під час педагогічної практики;

– відвідування позааудиторних заходів з іноземної мови, що проводяться вчителями та іншими практикантами з їх наступним аналізом.

в) дослідницька робота:

– проведення тестування учнів з метою виявлення рівня володіння окремими іншомовними компетенціями;

– проведення методичного аналізу навчального матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння учнями;

– вивчення наукової методичної літератури з метою теоретичного осмислення і оптимізації реального навчального процесу;

– проведення досліджень, необхідних для написання наукової роботи з методики навчання іноземної мови;

– підготовка доповідей і виступів на методичних семінарах кафедри.

Організація діяльності магістрантів-практикантів

Навчально-виховна робота магістрантів-практикантів здійснюється в три етапи.

На **початковому етапі** кожний магістрант-практикант здійснює таку діяльність:

– бере участь у настановчій конференції з педпрактики;

– знайомиться з класом, вивчає навчальні плани, навчальні програми (типові і робочі), розклад занять, інші робочі документи;

– складає індивідуальний план роботи, подає його на затвердження керівникам педпрактики;

– відвідує практичні заняття з іноземної мови, що проводять вчителі, бере участь у їх аналізі.

Наприкінці початкового етапу керівник практики разом з магістрантами-практикантами складає розклад:

– занять, що проводитимуть магістранти;

– взаємовідвідувань магістрантами занять, із зазначенням прізвищ основних рецензентів цих занять;

На **основному етапі** педагогічної практики студент-магістрант здійснює таку діяльність.

– проводить усі практичні заняття з ІМ (не менше 4 занять на тиждень) за розкладом класу. Практикант допускається до проведення заняття тільки за наявності розгорнутого плану-конспекту заняття, затвердженого викладачем ІМ чи керівником педпрактики (4 х 4 = 16 занять усього з німецької мови;

– розробляє та виготовляє необхідні для проведення заняття допоміжні засоби навчання;

– відвідує та бере участь в аналізі не менше 4 практичних занять на тиждень, які проводять вчителі та магістранти-практиканти (4 х 4 = 16 занять усього, з них 8 – у вчителів, 8 – у інших магістрантів);

– готує і проводить один позакласний захід іноземною мовою;

– відвідує не менше трьох позакласних заходів іноземною мовою, що проводять вчителі та магістранти-практиканти;

– готує доповіді і виступає з ними на методичних семінарах.

На **заключному етапі** педагогічної практики студент виконує таку роботу:

1. Готує звітні матеріали:

– індивідуальний план роботи з відмітками про виконання;

– звіт магістранта-практиканта з педагогічної практики;

– розгорнутий план-конспект трьох занять, проведених самим магістрантом з ескізами допоміжних засобів навчання;

– аналіз двох занять, проведених іншими магістрантами практи- кантами;

– методичну розробку одного позакласного заходу з іноземної мови;

– характеристику від вчителя німецької мови з оцінкою (max. 20 балів) та печаткою школи.

2. Здає звітну документацію керівнику педагогічної практики для перевірки та оцінювання.

3. Бере участь у підсумкових заходах з педагогічної практики: засіданнях кафедри, «круглого столу» або науково-практичній конференції.

Права та обов'язки магістранта-практиканта

Магістрант-практикант має право:

1. Вносити пропозиції щодо вдосконалення навчально-виховного процесу, організації педагогічної практики.

2. Отримувати консультації викладача та керівника практики з усіх питань проведення педагогічної практики.

3. Мати один день на тиждень для самостійної роботи (субота).

Магістрант-практикант зобов'язаний:

1. Взяти участь у настановчій конференції з педагогічної практики та підсумковій конференції або засіданні «круглого столу».

2. Працювати у ЗЗСО не менше п'яти днів на тиждень.

3. У повному обсязі виконувати завдання педагогічної практики, передбачені програмою. Виявляти високу відповідальність, старанність, творчу ініціативу, наполегливість, організованість, дисциплінованість, педагогічний такт і гуманність.

4. Виконувати Статут, Правила внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу, розпорядження деканату, завідувача кафедри, викладачів та керівника педагогічної практики.

5. Своєчасно звітувати про виконання програми педагогічної практики, подавши керівнику від кафедри необхідну документацію.

Староста групи зобов'язаний вести облік відвідування магістрантами ЗЗСО, вчасно інформувати керівників педагогічної практики про зміни в розкладі занять, у графіку проведення позакласних заходів, про відсутність магістрантів (з поважних чи неповажних причин), про стан взаємовідвідування практикантами занять та позакласних заходів.

Обов'язки керівників педагогічної практики магістрантів

Обов'язки керівника педагогічної практики (групового методиста) Діяльність керівника педагогічної практики від кафедри іноземних мов та методик їх навчання здійснюється у чотири етапи: етап попередньої роботи, початковий, основний та підсумковий етапи.

На етапі попередньої роботи керівник педагогічної практики виконує такі обов'язки:

– проводить настановчу конференцію;

– здійснює попередній відбір класів (для закріплення за ними магістрантів-практикантів), вчителів німецької мови та вирішує інші організаційні питання.

На початковому етапі обов'язки керівника педагогічної практики такі:

– у перший день педагогічної практики груповий методист проводить організаційне заняття з академічною групою магістрантів;

– протягом першого тижня педагогічної практики він організовує знайомство практикантів із закріпленими за ними учнівськими класами;

– у перший тиждень педагогічної практики груповий методист надає допомогу магістрантам при складанні ними індивідуальних планів роботи;

– керівник практики допомагає старості групи скласти протягом першого тижня педагогічної практики загальні розклади занять, позааудиторних заходів, що проводяться іноземною мовою, взаємовідвідувань магістрантами-практикантами занять та зазначених вище позааудиторних заходів;

На *основному етапі* обов'язки керівника педагогічної практики такі;

– разом із вчителями німецької мови давати студентам консультації з планування циклу занять (усіх занять модуля) і складання планів-конспектів окремих занять, підготовки наочних посібників і технічних засобів навчання, проведення позакласних заходів іноземною мовою;

– відвідувати заняття практикантів та аналізувати їх;

– після проведення магістрантом заняття, на якому повинні бути присутні інші практиканти, навчати їх аналізувати заняття;

– залучати магістрантів-практикантів до активної участі у методичних семінарах кафедри;

– під час педагогічної практики заняття магістрантів відвідують представники відділу навчально-виховної роботи, завучі, вчителі.

На *підсумковому етапі* педагогічної практики обов'язки керівника педпрактики такі:

– перевіряти звітну документацію, яку ведуть магістранти- практиканти, та оцінювати роботу кожного з них. Оцінка за педагогічну практику виставляється не пізніше, ніж через три дні після її закінчення;

– груповий методист складає звіт про результати педагогічної практики (методичний аспект) і подає його у навчально-методичний відділ не пізніше, ніж через тиждень після закінчення педагогічної практики;

– на підсумковій конференції з педагогічної практики характе- ризувати роботу кожного студента-практиканта;

Обов'язки викладачів німецької мови кафедри іноземних мов та методик їх навчання:

– знайомити закріплених за ним магістрантів з планом навчального процесу та робочою програмою;

– проводити демонстраційне заняття, організувати його обговорення;

– спільно з груповим методистом-керівником педагогічної практики планувати навчальну роботу практикантів та позакласну роботу з ІМ;

– консультувати та надавати магістрантам допомогу при підготовці до проведення занять, написанні планів-конспектів занять.

Навчально-виховна робота магістранта-практиканта

Одним із завдань педагогічної практики магістрантів є навчити їх комплексно застосовувати знання з усіх теоретичних та практичних мовних дисциплін, а також з педагогіки, психології та методики навчання іноземних мов у навчально-виховному процесі.

Типологія практичних занять з іноземної мови у ЗЗСО

Визначення типу занять зумовлюється етапами формування, розвитку і вдосконалення іншомовної комунікативної компетенції та її складових, які проходять звичайно три етапи: подача нового матеріалу (ознайомлення з новим навчальним матеріалом), тренування у спілкуванні та практика у спілкуванні.

Тип заняття доцільно визначати за його домінантою – тренування у спілкуванні або практика у спілкуванні, бо у навчально-виховному процесі у школі «чистого» типу заняття, як правило, не існує: певний матеріал може відпрацьовуватися на рівні тренування у спілкуванні, тобто матиме місце формування мовних компетенцій (фонетичної, лексичної, граматичної, орфографічної), а інший матеріал уже переходить на рівень практики у спілкуванні, тобто має місце формування та/або розвиток мовленнєвих компетенцій в аудіюванні, читанні, говорінні, письмі.

Таким чином, виділяються два основні типи практичних занять з іноземної мови: заняття ***з домінантою «тренування у спілкуванні»*** та заняття ***з домінантою «практика у спілкуванні»***. Кожний з цих двох типів занять матиме свої види залежно від поставленої практичної мети – формування/вдосконалення мовних компетенцій (лексичної, граматичної, фонетичної, орфографічної) або формування/розвиток мовленнєвої компетенції в аудіюванні, говорінні у діалогічній або монологічній формах, читанні, письмі. Отже, у своєму плані-конспекті магістрант-практикант може, наприклад, так сформулювати тип і вид заняття:

Тип: заняття з домінантою «тренування у спілкуванні» (скорочено позначимо ... його ТС); *вид:* заняття з формування лексичної компетенції і вдосконалення фонетичної (інтонація перерахування).

Тип: заняття з домінантою «практика у спілкуванні» (скорочено позначимо його ПС); *вид:* заняття з розвитку мовленнєвої компетенції у говорінні (монолог-опис) та аудіюванні (розповіді).

Планування заняття з іноземної мови

Успішність планування практичних занять з іноземної мови зумовлена такими факторами:

– знанням цілей навчання іноземної мови для всього курсу навчання, цілей даного року навчання, цілей певного циклу занять і правильним визначенням цілей конкретного заняття з урахуванням його місця у циклі занять та рівня підготовки учнів класу;

– знанням змісту навчання ІМ у певному класі відповідно до робочої програми;

– знанням підручників, посібників (основних і додаткових), а також допоміжних засобів навчання, які можуть бути використані при плануванні та проведенні заняття;

– знанням дидактичних та методичних принципів навчання іноземної мови у школі, ефективних методів і прийомів навчання, з яких викладач обирає саме ті, що відповідають цілям заняття;

– знанням основних методичних вимог до сучасного заняття з іноземної мови.

Для планування практичного заняття з іноземної мови слід визначити його чотири основних цілей: 1) практичну; 2) розвиваючу; 3) освітню; 4) виховну.

Практична мета передбачає формування і розвиток в учнів іншомовної комунікативної компетенції, яка складається з мовної, мовленнєвої, соціокультурної, навчальної та професійно орієнтованої комунікативної компетенцій. Кожна компетенція базується на знаннях, на основі яких формуються, розвиваються і вдосконалюються відповідні навички та вміння, і включає мотиви, інтереси, настанови і

ставлення студента до навчання, його цілей, змісту, країни і культури виучуваної мови тощо.

Практична мета визначається відповідно до рівня розвитку іншомовної комунікативної компетенції та її складових, якого мають досягти учні наприкінці відповідного ступеня навчання. Ці рівні, визначені за Загальноєвропейськими рекомендаціями, співвіднесено з курсами навчання і зафіксовано у відповідній Програмі з німецької мови .

Розвиваюча мета спрямована на розвиток мовленнєвих здібностей учнів, а саме – фонематичного та інтонаційного слуху, мовленнєвої витривалості, мовленнєвої уваги – довільної і мимовільної, різних видів пам'яті – слухової

й зорової, оперативної та тривалої, мовної здогадки, імітації, логічного викладу думок тощо; на розвиток інтелектуальних і пізнавальних здібностей, готовності вступати в іншомовне спілкування.

Виховна мета передбачає виховання в учнів позитивного ставлення до країни/країн та народу/народів, мова якого/яких вивчається, культури спілкування з урахуванням комунікативних стандартів поведінки (вербальних і невербальних), прийнятих в іншомовній спільноті; таких особистісних рис характеру, як добро- зичливість, толерантність, емпатія, колективізм (уміння працювати в команді, так необхідне в сучасному світі), активність, працьовитість, а також виховання рис характеру, особливо важливих для професії вчителя іноземної мови.

Нижче наводимо приклади формулювання цілей заняття з іноземної мови: практичної, соціокультурної (освітньої), виховної і розвиваючої.

Практична мета у навчанні говоріння	Навчати учнів спілкуватися в усній формі у межах виучуваної тематики шляхом утворення діалогічного або монологічного дискурсу на основі розвитку в них умінь вимовляти іноземною мовою правильно і чітко, вживати відповідні комунікативному наміру інтонацію та наголос, відбирати і застосовувати у висловлюванні відповідну до комунікативного наміру лексику та граматичні конструкції, заохочувати співрозмовника до продовження розмови, ввічливо припиняти розмову, пояснювати, аргументувати, відмовляти, пропонувати; надавати та запрошувати інформацію, узагальнювати отриману інформацію, описувати людей, явища, події, розповідати нескладні історії, коментувати висловлювання інших людей, розвивати власну точку зору, виступати з підготовленою доповіддю, узагальнювати та доповідати інформацію, отриману з різних джерел, звітувати тощо.
Практична мета у навчанні писемного мовлення	Навчати учнів спілкуватися у письмовій формі у межах виучуваної тематики шляхом утворення різноманітних письмових текстів (списки, вітальні листівки, особисті та офіційні листи різноманітного призначення, інструкції, короткі біографії людей,
	короткі твори, описи подій, короткі звіти тощо) на основі розвитку в них умінь правильно застосувати мовні засоби міжфразового зв'язку, правильно і точно використовувати засвоєну лексику, організовувати дискурс відповідно до типу утворюваного письмового тексту, викладати думки точно і економними мовними засобами, викладати інформацію експліцитно,

	враховувати реакцію майбутнього читача, описувати послідовні події, викладати аргументи та власні ідеї, організовувати письмовий текст логічно і зрозуміло у межах окремого абзацу та у межах цілого тексту, пояснювати недоліки та переваги різних явищ або подій тощо.
Практична мета у навчанні читання	Навчати учнів одержувати інформацію з доповідей, статей, оригінальних художніх творів, особистих листів, оголошень, інструкцій та ін., рівень складності яких відповідає рівню підготовки учнів, на основі розвитку в них умінь здогадуватися про значення незнайомих слів з контексту, на основі знання правил словотворення або за аналогією із словами рідної або іншої іноземної мови, впізнавати ключові речення та абзаци, розуміти комунікативну функцію речення, вилучати основну ідею та деталі, відрізняти головну ідею від супутньої інформації, визначати основні смислові віхи тексту та узагальнювати їх, розуміти основний смисл повідомлення, визначати послідовність викладених фактів, подій, визначати експліцитно висловлені висновки, прогнозувати розгортання сюжету, відрізняти факт від думки, розуміти текст у деталях, розуміти смислове співвідношення між компонентами складного речення та між реченнями в абзаці, відрізняти головну частину тексту від другорядної, розуміти імпліцитно висловлену інформацію, стежити за розгортанням сюжету, аргументів; впізнавати виражені імпліцитно думки та емоційне ставлення автора тексту тощо.
Практична мета у навчанні аудіювання	Навчати учнів одержувати інформацію, почуту в інструкціях, коротких оповіданнях, описах, розмовах та ін., озвучених стандартною правильною іноземною мовою у природному темпі в аудіо- і відеозапису або у живому пред'явленні, на основі розвитку в них умінь сприймати і розрізняти звуки (особливо контрастні фонеми, алофони тощо) в ізольованих словах, розрізняти сильні й слабкі форми, зміну фонем у межах окремого слова, визначати використання наголосу і ритму в потоці мовлення для виявлення інформаційних блоків повідомлення, утримувати увагу на основному смислі повідомлення при наявності незнайомих слів, визначати деталі змісту, послідовність смислових фактів, використовувати власний досвід і контекст для прогнозування і підтвердження смислу тощо.

Соціокультурна мета (освітня)	Розширювати соціокультурні знання, розвивати позитивне ставлення до культури народу, мова якого вивчається. Сприяти розвитку в учнів здатності глибоко сприймати і аналізувати історичні, культурні події в житті народу, мова якого вивчається, його звички, традиції, мовленнєву поведінку.
Виховна мета	Виховувати в учнів відчуття особистої ідентифікації в колективі і поза ним. Виховувати позитивне емоційне ставлення до майбутньої професії, формувати навички лідера в групі.
Розвиваюча мета	Розвивати в учнів пізнавальні процеси, які забезпечили б розвиток їх здатності автономно оволодівати іноземною мовою, гнучко застосовуючи інтелектуальні стратегії, а також з акцентуванням уваги на їх застосуванні в подальшій кар'єрі.

Складання плану-конспекту заняття

Робоча програма є основою для планування окремого практичного заняття. Нижче подаються зразки оформлення плану-конспекту заняття з домінантою «тренування у спілкуванні» та з домінантою «практика у спілкуванні»:

Заняття №_____Група_____Дата_____ Тип заняття _____ Вид заняття _____ Цілі заняття _____
Практична:_____
Соціокультурна:_____
Розвиваюча:_____
Виховна:_____
Професійна:_____
Оснащення заняття _____

Схема плану-конспекту заняття з домінантою «тренування у спілкуванні» матиме такий вигляд:

Хід заняття

Етап, мета, прийоми	**Зміст роботи**
Початок заняття: А. Фонетична зарядка Мета:_____ Прийоми:_____ Б. Мовленнєва зарядка _____ Мета: Прийоми:_____ **Подача нового навчального**	

матеріалу: Мета:_____ Прийоми:_____ **Тренування у спілкуванні:** А. Автоматизація мовленнєвих дій студентів на рівні фрази Мета: _____	
Прийоми:_____ Б. Автоматизація дій учнів на понадфразовому рівні Мета:_____ Прийоми:_____ **Практика у спілкуванні:** А. Аудіювання Мета:_____ Прийоми:_____ Б. Читання Мета:_____ Прийоми:_____ **Домашнє завдання:** **Завершення заняття:** **Методична література:**	

Увага! Ваші плани-конспекти занять, що входять до переліку звітної документації, мають бути розгорнутими.

Особливості планування навчального процесу з другої іноземної мови у студентів філологічних спеціальностей

Так навчання другої ІМ суттєво відрізняється від навчання першої ІМ за багатьма важливими факторами. По-перше, це інші умови навчання, а саме: відсутність сучасних спеціальних підручників/НМК, спеціальної підготовки викладачів тощо.

По-друге, це роль взаємодії між першою і другою ІМ, що проявляється у формі інтерференції (або негативного переносу елементів раніше засвоєних мов на виучувану ІМ) та позитивного переносу. Ці явища охоплюють всі рівні мови (фонологічний, орфографічний, лексико- семантичний, граматичний), мовлення і спілкування (прагматичний і соціокультурний), а також навички та вміння навчально-стратегічної компетенції. Інтерференція та перенос впливають на розвиток комунікативної компетенції студентів у другій ІМ та можуть позначатися на невербальній поведінці. Якщо інтерференція загалом гальмує формування насамперед мовної і мовленнєвої компетенцій, то перенос може сприяти якості та швидкості засвоєння другої мови і культури.

По-третє, незважаючи на деякі зазначені негативні фактори, друга ІМ знаходиться у вигідніших умовах у порівнянні з першою. Серед чинників, що позитивно впливають на її засвоєння, є насамперед можливість перенесення досвіду вивчення першої ІМ. Завдяки йому при оволодінні другою ІМ учні спроможні вже наперед відчувати своєрідність цієї мови і

легше засвоювати її особливості. Вони володіють у певній мірі вже сформованими вміннями «переключатися» з однієї мовної системи на іншу. Набуті навчальні навички та вміння у вивченні ІМ, загальні навички самостійної роботи можуть так само позитивно

впливати на оволодіння другою ІМ. Набутий досвід учнів дає можливість здійснювати перенос цих знань, навичок та умінь у сферу навчання другої ІМ: учні можуть використовувати вже відомі їм навчальні стратегії, компенсаторні прийоми, які дозволяють запобігати багатьом труднощам.

Але для того, щоб використати ці наявні резерви навчання, необхідно постійно організовувати під час занять свідоме порівняння мовних явищ обох мов і сприяти активізації загальної мовної бази учнів та позитивному переносу. Учні мають знаходити та усвідомлювати те схоже, що існує між мовами, і навчитися це використовувати. З іншого боку, необхідно також звертати увагу на можливу інтерференцію з боку першої іноземної мови, тобто стимулювати свідоме сприйняття та обговорення розбіжностей між мовами з метою запобігання інтерференції (наприклад, так звані «фальшиві» друзі в галузі лексики).

Дуже важливим є також свідоме обговорення досвіду учнів щодо вивчення попередніх мов та можливостей ефективного вивчення наступної ІМ. Кожен учень має свої індивідуальні стратегії і прийоми вивчення ІМ і завдання викладача – спонукати учня до того, щоб він вчився свідомо, аналізуючи власний процес навчання, застосовуючи все те, що він має в своєму арсеналі та збагачуючи цей арсенал за рахунок досвіду своїх товаришів. Необхідно навчити учня усвідомлювати і розуміти, що він робить та як він це робить.

Така рефлексія і свідоме обговорення на заняттях розбіжностей між мовами та випадків інтерференції, у тому числі й досвіду вивчення ІМ та навчальних стратегій, яке супроводжується виконанням відповідних вправ, допомагає економити час та робить вивчення другої ІМ ефективнішим.

Визначені особливості навчання і вивчення другої ІМ зумовлюють певні особливості планування навчального процесу, які стосуються значною мірою планування практичних занять, зокрема таких його компонентів, як «подача нового матеріалу» та «тренування у спілкуванні».

Орієнтовна схема плану заняття з другої іноземної мови з домінантою «тренування у спілкуванні»

– Початок заняття.
– Мовленнєва та/або фонетична зарядка.
– Тренування у використанні відомого навчального матеріалу у спілкуванні.
– Подання нового навчального матеріалу

– Тренування у використанні нового навчального матеріалу в спілкуванні.
– Практика у спілкуванні (факультативний компонент).
– Завершення заняття.

Орієнтовна схема плану заняття з другої іноземної мови з домінантою «практика у спілкуванні»

– Початок заняття.
– Мовленнєва та/або фонетична зарядка.
– Тренування у використанні відомого навчального матеріалу у спілкуванні (факультативний компонент).
– Систематизація навчального матеріалу (факультативний компонент).
– Практика в усному спілкуванні.
– Практика в писемному спілкуванні.
– Завершення заняття.

Методичний аналіз практичного заняття з іноземної мови

I. Цілеспрямованість заняття:

1) визначити цілі заняття;
2) визначити тип і вид заняття;
3) встановити відповідність цілей заняття його місцю у тематичному циклі занять (модулі).

II. Структура та зміст заняття:

1) назвати етапи заняття;
2) співвіднести послідовність етапів заняття з поставленими цілями;
3) дати детальну характеристику зафіксованим етапам заняття.

А. Початок заняття:

– оцінити мотиваційний і навчальний потенціал початку заняття, його відповідність рівню підготовки студентів;
– визначити використані прийоми, обґрунтувати їх відповідність поставленим цілям та ефективність;
– охарактеризувати комунікативну поведінку вчителя та учнів.

Б. Основна частина заняття (з урахуванням конкретних компонентів, включених до цього заняття):

а) подання нового навчального матеріалу:

– оцінити вмотивованість та мовленнєву спрямованість подання нового матеріалу;
– визначити використані методи і прийоми подачі матеріалу, їх

відповідність етапам формування мовленнєвих навичок, урахування труднощів засвоєння певного матеріалу учнями окремого класу;

– назвати використані прийоми поточного контролю на даному етапі та оцінити їх відповідність поставленим цілям;

– охарактеризувати комунікативну поведінку вчителґ та активність учнів;

б) тренування у спілкуванні:

– оцінити вмотивованість і комунікативну спрямованість тренування у спілкуванні;

– визначити використані методи, прийоми та режими роботи, їх відповідність поставленим цілям;

– назвати типи і види вправ, використаних для тренування у спілкуванні, оцінити їх адекватність етапам формування мовленнєвих навичок;

– оцінити раціональність вибору типів і видів вправ, їх послідовності з урахуванням труднощів засвоєння мовного і мовленнєвого матеріалу учнями певного класу;

– визначити прийоми залучення учнів до активної участі в роботі;

– назвати використані допоміжні засоби навчання, в тому числі – технічні, оцінити їх ефективність;

– визначити види поточного контролю та їх адекватність поставленим цілям;

– встановити зв'язок вправ етапу тренування у спілкуванні з вправами домашнього завдання, оцінити ефективність обраної форми їх перевірки;

– оцінити комунікативну поведінку вчителя та учнів;

– в) практика у спілкуванні:

– оцінити вмотивованість та ситуативну забезпеченість іншомовного спілкування учнів;

– визначити відповідність використаних типів і видів вправ, їх послідовності етапам розвитку мовленнєвого вміння/мовленнєвих умінь;

– назвати прийоми і режими роботи, що сприяли залученню учнів до активної участі у практиці в спілкуванні;

– оцінити ефективність використання допоміжних засобів навчання, в тому числі – технічних;

– визначити види поточного контролю та оцінити їх адекватність об'єктам перевірки;

– встановити зв'язок класної роботи з виконаним учнями домашнім завданням та оцінити форми його перевірки;

– оцінити комунікативну поведінку вчителя та учнів на занятті.

В. Домашнє завдання:

– визначити підготовленість домашнього завдання роботою, виконаною на занятті;

– оцінити своєчасність і чіткість пояснення домашнього завдання, його посильність для учнів конкретного класу.

Г. Завершення заняття:

– визначити усвідомлення учнями досягнутого рівня оволодіння іншомовною комунікативною компетенцією;

– оцінити об'єктивність і вмотивованість виставлених учням оцінок.

ІІІ. Результативність заняття:

– визначити ступінь успішності виконання плану заняття;

– встановити відповідність досягнутого на занятті рівня сформованості мовленнєвих навичок і вмінь поставленим цілям;

– оцінити психологічний клімат на занятті, настрій та зацікавленість учнів.

IV. Рекомендації з удосконалення заняття:

– щодо вибору методів і прийомів взаємодії вчителя іа учнів на занятті;

– щодо забезпечення вмотивованості і комунікативної спрямованості вправ, у тому числі створення типових ситуацій спілкування учнів на занятті;

– щодо вибору режимів роботи учнів на уроці;

– щодо раціонального використання допоміжних засобів, у тому числі технічних;

– щодо комунікативної поведінки вчителя і учнів на уроці.

Позакласна робота з іноземної мови

Мета позакласної роботи з іноземної мови має кілька аспектів:

– виховувати і підтримувати в учнів мотивацію до оволодіння іноземною мовою;

– сприяти підвищенню рівня володіння учнями іноземною мовою;

– формувати соціокультурну компетенцію учнів;

– розвивати їх творчі здібності;

– здійснювати емоційний вплив на учнів;

– здійснювати особистісне спілкування вчителя з учнями.

Особливості позакласної роботи з іноземної мови:

– зміст та форми позакласної роботи зумовлені рівнем навченості, інтересами та здібностями учнів;

– її нерегламентованість за місцем, часом і формами проведення;

– емоційна насиченість, захоплюючий характер проведення виховних заходів;

– добровільність і масовість участі учнів у позакласній роботі;

– відсутність чітко визначених домашніх завдань;

– відсутність чітко визначеної оцінки діяльності учнів.

Основними вимогами організації позакласної роботи з іноземної мови є:

– кореляція з класною роботою;

– організація колективної взаємодії учнів;

– створення радісної ненапруженої атмосфери під час підготовки та проведення виховних заходів.

Як позакласний захід магістрант може запропонувати учням розробити проект (виконати проектну роботу) в рамках теми, що опрацьовується учнями на даному етапі у ході практичних занять з іноземної мови. Це може бути також тема, яка є дуже актуальною та цікавою для учнів. Кожен учень обирає для себе аспект у рамках загальної для групи теми, який він хотів би дослідити більш детально. До речі, працювати учні можуть як індивідуально, так і в парі, міні-групі. Результати своїх досліджень учні представлятимуть у ході презентації. Ми пропонуємо Вам аспекти (підтеми), які можна виділити в темі «Wohnorte», а також приклади того, як учні можуть цікаво презентувати зібрану та оброблену ними інформацію.

Unterthema	Darstellungsart für Forschungsergebnisse
1. Leben in der Stadt und auf dem Lande	Berichte anfertigen Materialien zusammenstellen Dokumentationen, Informationssammlungen erstellen Wandzeitungen gestalten
2. Sehenswürdigkeiten einer Stadt	Plakate entwerfen Collagen anfertigen Flugblätter gestalten
3. Stadtbummel. Orientierung in einem Ort	Geschichten schreiben Thesen formulieren, konträre Meinungen gegenüberstellen Aufgaben für Mitstudentinnen und Mitstudenten formulieren Einen Lückentext und das dazugehörige
4. Stadtverkehr. Mit städtischen Verkehrsmitteln unterwegs	Kontrollblatt entwerfen Übungen zur Wiederholung und Vertiefung ausdenken Eine Fragenkarte (mit Lösungen) anlegen Fehlergeschichten schreiben
5. Heimatstadt. Heimatdorf	Foto-, Bilder-, Dia-Reihen, Videosequenzen erstellen Einen Leitfaden, einen Katalog, einen Prospekt, eine Broschüre erstellen Eine illustrierte Zeitung zusammenstellen Bildergeschichten zusammenstellen Einen Comic entwickeln Lieder texten, Gedichte schreiben Spiele entwickeln (Brett- und Würfelspiele) Rätsel entwerfen (Kreuzwort-, Silben-, Balkenrätsel; Rätselschlangen) Ein Quiz, ein Ratespiel entwickeln Eine Ausstellung gestalten Beiträge für die Studentenzeitung schreiben Einen Infostand gestalten

Окрім проектної роботи існує дуже багато заходів, які можна організувати в рамках позакласної роботи з учнями.

Схема методичної розробки позакласного заходу з іноземної мови

Позакласний захід проведено магістрантом-практикантом ___ групи, Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка_____
(прізвище, ім'я, по батькові магістранта) __

1. **Тема заходу**_____
2. **Мета заходу**_____

3. Методика проведення (форма організації – бесіда, диспут, дискусія, «круглий стіл», проект тощо; обґрунтування актуальності, доцільності, необхідності; обладнання – ТЗН, наочність тощо; методичне оснащення – використана література, методичні розробки тощо).

4. Підготовчий етап (бесіди з вчителем німецької мови; виявлення потреб, інтересів та можливостей учнів класу; визначення активу учнів з підготовки та проведення заходу; допомога активу учнів у підготовці заходу – розподіл доручень, підбір матеріалів, складання сценарію, обладнання, репетиції тощо).

5. Зміст заходу (сценарій):

А) Вступна частина (актуалізація теми заходу).

Б) Основна частина (розвиток бесіди, диспуту, дискусії: питання, висловлювання – усні, письмові).

В) Заключна частина – підведення підсумків (теоретичні висновки, практичне значення, рекомендації).

Аналіз позакласного заходу

1. Підготовка учнів до проведення виховного заходу:

– врахування рівня вихованості, потреб, інтересів учнів при визначенні теми і мети заходу;

– місце конкретного заходу в системі позакласної роботи класу;

– рівень і характер активності, самостійності, творчості і відповідальності учнів в процесі підготовки та проведення виховного заходу.

2. Проведення виховного заходу:

– організаційний аспект (оформлення приміщення, використання технічних засобів, раціональність їх використання, дозування часу тощо);

– змістовний аспект (відповідність соціальному замовленню суспільства; зв'язок з життям класу; врахування індивідуальних особливостей учнів, об'єктивних тенденцій реального життя);

– методичний аспект (оптимальність вибору форми – бесіда, диспут, проект, конкурс, ділові ігри тощо; наявність елементів обговорення, дискусії, відкритого обміну думками; рівень самостійності учнів).

3. Результативність:

– досягнення поставленої мети;

– аналіз ставлення учнів до змісту заходу;

– аналіз упущень і недоліків, їх причин та шляхів усунення в подальшій роботі;

– висновки та рекомендації, що можуть бути використані на практиці.

Науково-дослідна робота

Під час педагогічної практики кожний студент бере участь у методичних засіданнях кафедри. З орієнтованою тематикою доповідей Ви можете ознайомитись у Додатку 3. Якщо магістрант пише наукову роботу з педагогіки чи методики, то у ході педагогічної практики він робить апробацію системи вправ, що була розроблена ним у практичній частині його кваліфікаційної роботи.

Підсумки педагогічної практики магістрантів

За підсумками педагогічної практики магістранти готують і здають керівнику педагогічної практики такі звітні матеріали:

– індивідуальний план роботи з відмітками про виконання;

– звіт магістранта-практиканта з педагогічної практики;

– розгорнутий план-конспект трьох практичних занять, проведених самим магістрантом, з ескізами допоміжних засобів навчання;

– розгорнутий план-конспект трьох практичних занять, проведених викладачем, з ескізами допоміжних засобів навчання;

– аналіз двох занять, проведених іншими магістрантами практикантами;

– методичну розробку одного позакласного заходу з іноземної мови;

– характеристика від викладача іноземної мови з оцінкою (max. 20 балів) та печаткою факультету.

Вимоги до оцінювання магістрантів за підсумками педагогічної практики

За результатами практики магістрантам виставляються оцінки: **«відмінно»**, **«добре»**, **«задовільно»**, **«незадовільно»**. Оцінка виставляється окремо за кожен вид роботи, а саме:

– за навчально-виховну роботу (враховується кількість і якість проведених магістрантом занять; кількість відвіданих ним занять вчителів та своїх колег-практикантів, участь у їх аналізі; якість зданих планів-конспектів занять з ескізами допоміжних засобів навчання) 20 балів. До уваги береться також оцінка діяльності студента вчителем іноземної мови (20 балів);

– за позакласну роботу з іноземної мови: (враховується якість проведеного позакласного заходу з німецької мови і оформлення його методичної розробки; кількість відвіданих ним позакласних заходів з німецької мови вчителів та своїх колег-практикантів, участь у їх аналізі)

20 балів;

– за проведення науково-дослідної роботи (участь у методичних семінарах кафедри) 20 балів.

При оцінюванні роботи студентів-практикантів береться до уваги також культура оформлення звітної документації (20 балів). Загальна оцінка за педпрактику є сумою отриманих балів.

Зразки оформлення документації з педагогічної практики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Керівник педпрактики від
кафедри Іноземних мов та
методик їх навчання
«__»_____20_ р.

Індивідуальний план роботи

магістранта-практиканта____групи, Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

_____

(прізвище, ім'я, по батькові магістранта)

на період педпрактики з__ до_____201 _ р.

Навчально-виховна робота проводиться у _____

_____

Розділ	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
I.	**Початковий етап педагогічної практики** 1. Участь у настановчій конференції. 2. Ознайомлення з робочою програмою класу, підручниками, методичними розробками, з планом роботи вчителя іноземної мови. 3. Складання індивідуального плану та його затвердження.		
II.	**Навчально-виховна робота** 1. Відвідування уроків вчителів з іноземної мови, їх аналіз. 2. Проведення уроків з німецької мови 3. Відвідування занять магістрантів-практикантів, їх аналіз. 4. Виготовлення допоміжних засобів навчання.	(вказати прізвища, дати)	

III.	**Позакласна робота з іноземної мови** 1. Підготовка та проведення позакласного заходу з німецької мови. 2. Відвідування позакласних заходів з німецької мови, які проводять вчителі та магістранти-практиканти, їх аналіз.		
IV.	**Науково-дослідна робота** 1. Виконання експериментальної частини магістерської роботи (з методики навчання іноземних мов, педагогіки). 2. Участь у методичних семінарах кафедри.		
V.	**Заключний етап педагогічної практики** 1. Підготовка звітних матеріалів. 2. Участь у підсумкових заходах з педагогічної практики.		

Схема звіту магістранта-практиканта з педагогічної практики

Звіт

магістранта_____групи

_____

(прізвище, ім'я, по батькові)

про практику у_____класх _____

Керівник від кафедри іноземних мов та методик їх навчання _____

Вчитель іноземної мови _____

1. Кількісні результати педагогічної практики:

а) кількість відвіданих занять вчителів;

б) кількість відвіданих занять магістрантів-практикантів;

в) кількість проведених практичних занять і семінарських занять;

г) кількість і короткий зміст проведених позакласних заходів іноземною мовою;

д) кількість відвіданих позакласних заходів іноземною мовою; е) кількість методичних семінарів, у яких взяв участь магістрант.

2. Початковий етап педагогічної практики:

– участь у настановчій конференції;

– ознайомлення з планом роботи вчителя іноземної мови, знайомство з учнями.

3. Навчально-виховна робота:

– відвідування уроків вчителів іноземної мови та магістрантів-практикантів, їх аналіз;

– проведення уроків з іноземної мови в закріплених класах;

– підготовка допоміжних засобів навчання магістрантами-практикантами та їх загальна коротка характеристика;

– аналіз труднощів, з якими зустрілися магістранти під час підготовки та проведення занять;

4. Позакласна робота з іноземної мови:

– проведення позакласного заходу іноземною мовою та його аналіз;

– відвідування позакласних заходів, проведених вчителями та магістрантами-практикантами, їх загальна коротка характеристика.

5. Науково-дослідна робота:

– опис спостережень (експериментів) за темою магістерської роботи;

– тема виступу на методичному семінарі.

Критерії оцінки занять магістрантів-практикантів

Керівники педагогічної практики використовують такі критерії оцінки занять магістрантів-практикантів:

Оцінка **«відмінно»** ставиться, якщо магістрант самостійно, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував заняття, намітив реальні цілі, конкретні етапи заняття та методичні прийоми досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням ступеня навчання, рівня мовленнєвої підготовки студентів, і в результаті реалізації запланованих ним навчальних дій досягнута мета заняття. При цьому:

1. повністю реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал заняття;
2. методичні прийоми відповідають умовам навчання та поставленим цілям;
3. правильно встановлено послідовність вправ і доцільність використання різних типів вправ;
4. практикант дає чіткі і методично грамотні установки на виконання учнями мовленнєвих дій;
5. практикант правильно розподіляє час на мовлення учнів і вчителя;
6. практикант веде заняття іноземною мовою, практично не робить помилок;
7. помічає помилки учнів і володіє мовленнєвими засобами їх виправлення;
8. практикант використовує різні способи залучення всіх учнів до активної роботи і здійснює індивідуальний підхід до них;
9. практикант раціонально поєднує фронтальні, парні, групові та

індивідуальні форми роботи з урахуванням особливостей кожної з них та ступеня навчання;

10. практикант правильно намічає об'єкти контролю та критерії їх оцінювання, використовує різноманітні методи контролю, в тому числі тестові;

11. практикант уміє викликати інтерес учнів до мовленнєвих дій, що виконуються на занятті;

12. практикант грамотно використовує нетехнічні та технічні засоби навчання, як наявні, так і самостійно виготовлені;

13. практикант епізодично користується конспектом і в ході заняття може скоригувати свою діяльність.

Оцінка **«добре»** ставиться, якщо магістрант самостійно, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував заняття, намітив реальні цілі, конкретні етапи заняття та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням рівня мовленнєвої підготовки учнів, і в результаті реалізації запланованих ним навчальних дій мета заняття досягнута в цілому, але план виконаний неповністю. При цьому:

1. виховний, освітній та розвиваючий потенціал заняття реалізовано не до кінця;

2. методичні прийоми раціональні, відповідають поставленим цілям та умовам навчання;

3. в основному правильно встановлено послідовність вправ і доцільність виконання різних типів вправ;

4. практикант дає чіткі і методично грамотні установки на виконання учнями мовленнєвих дій;

5. встановлює і підтримує засобами іноземної мови різноманітні мовленнєві контакти, проте не завжди правильно розподіляє час мовлення учнів та вчителя;

6. практикант веде заняття іноземною мовою, іноді робить несуттєві мовні помилки, які сам виправляє, а також помічає і виправляє більшість помилок учнів;

7. практикант володіє різними способами залучення всіх учнів до активної роботи на уроці, але не завжди здійснює індивідуальний підхід до них;

8. практикант раціонально поєднує фронтальні, парні, групові та індивідуальні форми роботи з урахуванням особливостей кожної з них та ступеня навчання;

9. практикант правильно намічає об'єкти контролю та критерії їх оцінювання, використовує різні методи контролю, в тому числі й тестові;

10. практикант уміє викликати інтерес студентів до більшості видів роботи, що проводяться на занятті;

11. практикант використовує наявні і самостійно виготовлені посібники, але методика їх використання не завжди раціональна;

12. практикант епізодично користується конспектом протягом заняття і в деяких випадках може скоригувати свою заплановану діяльність.

Оцінка **«задовільно»** ставиться, якщо магістрант в основному самостійно та грамотно в методичному і мовному аспектах спланував заняття, намітив цілі, етапи, методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них, але не врахував рівень мовленнєвої підготовки студентів, і в результаті виконання запланованих ним навчальних дій мета заняття досягнута неповністю.

При цьому:

1. виховний, освітній та розвиваючий потенціал заняття реалізовано не до кінця;

2. методичні прийоми не завжди раціональні та подекуди не відповідають меті;

3. мають місце порушення послідовності вправ і доцільності використання різних типів вправ;

4. практикант недостатньо чітко дає установки на виконання учнями мовленнєвих дій;

5. суттєво порушується розподіл часу на мовлення учнів і вчителя;

6. практикант часто переходить на рідну мову протягом заняття, робить мовні помилки і в багатьох випадках не помічає помилок учнів;

7. практикант недостатньо володіє способами залучення учнів до активної роботи на занятті, не здійснює індивідуальний підхід до них;

8. практикант нераціонально використовує фронтальні, групові та індивідуальні форми роботи;

9. практикант не завжди правильно намічає об’єкти контролю і критерії їх оцінювання, використовує одноманітні методи контролю;

10. практикант уміє викликати інтерес лише до деяких видів роботи на занятті;

11. практикант мало і не завжди раціонально використовує допоміжні засоби навчання;

12. практикант постійно користується конспектом і не може скоригувати свою діяльність під час заняття.

Рекомендована література

Базова література:

1. Жовківський А. М. Методичні засади навчання німецької мови в середній школі: Навчальний посібник / Жовківський А. М., Кушнерик В. І. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2007. – 168 с.
4. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / С. Ю. Ніколаєва – Київ : Ленвіт, 2002. – 327 с.
5. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: Навчальний посібник / О. Б. Тарно польський – К. : Фірма «ІНКОС», 2006. – 248 с.
6. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов. Іноземні мови 2 – 12 класи. – Київ : Ірпінь, 2005. – 208 с.
7. Яценюк Н. І., Клак І. Є. Навчально-методичний посібник «Педагогічна практика в школі» для здобувачів вищої освіти з галузі 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта предметною спеціалізацією 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська) / (німецька)) за освітньо-професійною програмою бакалавра. Кременець : ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2019. 70 с.
8. Bausch, Christ, Krumm. Handbuch Fremdsprachenunterricht / Bausch, Christ, Krumm. – [3. Auflage.] A. Francke Verlag, Tübingen und Basel, 1995.

Допоміжна література:

1. Вишневський О. І. Довідник учителя іноземної мови / О. І. Вишневський – Київ : «Радянська школа», 1982.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. – Київ : «Ленвіт», 2003. – 261 с.
3. Кендау Д., Морзе Н. В., Дементієвська Н. П. Intel «Навчання для майбутнього» / Д. Кендау, Н. В. Морзе, Н. П. Дементієвська – Київ : «Нора-прінт», 2005.
4. Пассов І. Урок іноземної мови в середній школі / І. Пассов – Москва : «Просвіта», 1988.
5. Albers N.-G. und Boston S. Testen und Prüfen in der Grundschule / N.-G. Albers und S.Boston – Langenscheidt., 1995.
6. Dahlhaus B. Fertigkeit Hören / B. Dahlhaus – Langenscheidt, 1994.
7. Doye P. Typologie der Testaufgaben für den Unterricht. Deutsch als Fremdsprache / P. Doye – Langenscheidt, 1995.
8. Dreke M. Wechselspiel. Sprechanlässe für die Partnerarbeit im Deutschunterricht / M. Dreke u. a Langenscheidt, 1991.
9. Ehlers S. Lesen als Verstehen / S. Ehlers – Langenscheidt, 1998.

10. Funk H. und Koenig N. Grammatik lehren und lernen / H. Funk und N. Koenig –Langenscheidt, 1995.
11. Heringer H. J. Wege zum verstehenden Lesen / H. J. Heringer – München : Hueber, 1987.
12. Kast B. Fertigkeit Schreiben / B. Kast – Langenscheidt, 1995.
13. Müller B.D. Wortschatzarbeit und Bedeutungsvermittlung / B. D. Müller – Langenscheidt, 1994.
14. Neuf-Münkel G. Fertigkeit Sprechen / G. Neuf-Münkel, R. Roland – Langenscheidt, 1995.
15. Neuner G. u. a. Übungstypologie zum kommunikativen Deutschunterricht / G. Neuner – Langenscheidt, 1981.
16. Solmecke G. Teste hören, lesen und verstehen / G.Solmecke – Langenscheidt, 1997.
17. Westhoft. Fertigkeit Lesen / Westhoft – Langensheidt, 1997.

Інформаційні ресурси

http://www.bildungsserver.de
http://www.encarta.de
http://www.faz.net
http://www.fu-berlin.de/phin
http://www.goethe.de/z/demindex.htm
http://www.inter-natines.de
http://www.punktde.ruhr-unibochum.de/themen/index
http://www.spiegel.de
http://www.stern.de
http://www.1000tests.com
http://www.zeit.de